

Briuselis, 2025 m. birželio 12 d.
(OR. en)

7819/25

Tarpinstitucinė byla:
2021/0213 (CNS)

FISC 93
ECOFIN 401
ENER 97
ENV 240
CLIMA 102

PRANEŠIMAS DĖL „I/A“ PUNKTO

nuo:	Tarybos generalinio sekretoriato
kam:	Nuolatinių atstovų komitetui / Tarybai
Dalykas:	Energijos mokesčių direktyvos peržiūra – Pažangos ataskaita

Šio pranešimo priede išdėstytoje pažangos ataskaitoje pateikiama pirmininkaujančios valstybės narės nuomonė apie dabartinę padėtį ir pažangą, padarytą 2025 m. pirmąjį pusmetį nagrinėjant pirmiau nurodytą pasiūlymą.

Nuolatinių atstovų komiteto prašoma susipažinti su pirmininkaujančios valstybės narės parengta pažangos ataskaita, išdėstyta šio pranešimo priede, ir perduoti ją Tarybai.

Tarybos (ekonomikos ir finansų reikalai) prašoma viename iš būsimų posėdžių darbotvarkės A punktu susipažinti su šia pirmininkaujančios valstybės narės parengta pažangos ataskaita, išdėstyta šio pranešimo priede.

Energijos mokesčių direktyvos peržiūra
Pirmininkaujančios valstybės narės pažangos ataskaita

I. ĮVADAS

1. 2021 m. liepos 14 d. Komisija pateikė pasiūlymą dėl Tarybos direktyvos, kuria pakeičiama Sąjungos energinių produktų ir elektros energijos mokesčių struktūra (nauja redakcija)¹ (EMD pasiūlymas).
2. EMD pasiūlymas įeina į Pasirengimo įgyvendinti 55 % tikslą priemonių rinkinį², kuriuo siekiama įgyvendinti plataus užmojo ES tikslus – iki 2030 m. išmetamųjų teršalų kiekį sumažinti bent 55 %, palyginti su 1990 m. lygiu, o iki 2050 m. pasiekti poveikio klimatui neutralumo tikslą. Šį rinkinį sudaro tarpusavyje susiję pasiūlymai, kuriais siekiama to paties tikslo – iki 2030 m. ir vėliau užtikrinti teisingą ir konkurencingą žaliąją pertvarką. Jis apima įvairias politikos sritis ir ekonomikos sektorius: klimato, energetikos ir kuro, transporto, pastatų, žemės naudojimo ir miškininkystės sritis ir sektorius.
3. EMD pasiūlymu siekiama šių tikslų:
 - a) parengti pritaikytą sistemą, kuri Europos žaliajo kurso kontekste padėtų siekti ES 2030 m. tikslų ir poveikio klimatui neutralumo iki 2050 m. tikslo. Tai apimtų energinių produktų ir elektros energijos apmokestinimo suderinimą su ES energetikos, aplinkos ir klimato politika – taip būtų prisidedama prie ES pastangų mažinti išmetamųjų teršalų kiekį;
 - b) parengti sistemą, kuri padėtų išsaugoti ir patobulinti ES vidaus rinką: atnaujinti apmokestinamų energinių produktų aprėptį ir tarifų struktūrą ir racionalizuoti atleidimo nuo mokesčių ir jų sumažinimo taikymą valstybėse narėse; ir
 - c) išsaugoti galimybę valstybių narių biudžetams generuoti pajamas.

¹ Dok. 10872/21.

² Dok. 10849/21.

4. Komisijos nuomone, šiuos tikslus būtų galima pasiekti pereinant nuo kiekio grindžiamo apmokestinimo prie energine verte grindžiamo apmokestinimo: įvesti tarifų klasifikavimą, grindžiamą aplinkosauginiu veiksmingumu, ir apriboti paskatas naudoti iškastinį kurą. Pagal šį klasifikavimą tradicinio iškastinio kuro produktai, pavyzdžiui, dyzelinas ir benzinai, būtų apmokestinami didžiausiu tarifu, o elektros energija – mažiausiu.
5. Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas nuomonę priėmė 2022 m. sausio 20 d.³, o Regionų komitetas – 2022 m. balandžio 27 d.⁴ Europos Parlamentas nuomonės dar nepateikė.

II. NAGRINĖJIMO TARYBOJE PADĖTIS

6. EMD pasiūlymas pradėtas nagrinėti 2021 m. rugsėjo mėn. Mokesčių klausimų darbo grupėje (netiesioginis apmokestinimas. Akcizai / energijos mokesčiai) (toliau – Mokesčių klausimų darbo grupė). Mokesčių klausimų darbo grupė (aukšto lygio) šį dokumentą svarstė keletą kartų.
7. 2021 m. gruodžio 7 d. ECOFIN taryba susipažino su pirmininkaujančios valstybės narės parengta pažangos ataskaita dėl Pasirengimo įgyvendinti 55 % tikslą priemonių rinkinio; ataskaitoje apžvelgtas ir EMD pasiūlymas⁵. 2022 m. birželio 17 d. ECOFIN taryba susipažino su pirmininkaujančios valstybės narės parengta pažangos ataskaita dėl EMD pasiūlymo⁶. 2022 m. gruodžio 6 d. ECOFIN taryboje įvyko politiniai debatai dėl EMD pasiūlymo⁷ ir ji pateikė politinių gairių dėl tolesnių veiksmų. Iš esmės ministrai pritarė lankstesniam pirmininkaujančios valstybės narės požiūriui ir paprašė išspręsti likusius neišspręstus klausimus.
8. 2024 m. gruodžio 10 d. ECOFIN taryboje įvyko politiniai debatai dėl EMD pasiūlymo⁸ ir ji pateikė politinių gairių.
9. Atsižvelgiant į politines gaires, Tarybos parengiamuosiuose organuose buvo tęsiama techninė analizė.

³ Dok. 5615/22.

⁴ Dok. 7822/25.

⁵ Dok. 14574/21.

⁶ Dok. 9874/22.

⁷ Dok. 14736/22.

⁸ Dok. 16174/24 REV 1.

III. 2025 M. PIRMAJĄ PUSMETĮ PADARYTA PAŽANGA

10. Remdamasi anksčiau pirmininkavusių valstybių narių padaryta pažanga, pirmininkaujanti Lenkija tęsė darbą, susijusį su EMD peržiūra. Šis dokumentas Mokesčių klausimų darbo grupės posėdžiuose buvo nagrinėjamas 2025 m. sausio 30 d., balandžio 1 d. ir gegužės 20 d.
11. 2025 m. pirmąjį pusmetį, remdamasi darbo grupės posėdžiuose vykusiomis diskusijomis, pirmininkaujanti valstybė narė parengė tris išsamius kompromisinius tekstus; naujausias kompromisinis tekstas Mokesčių klausimų darbo grupei buvo pateiktas gegužės 20 d.⁹ Be to, pirmininkaujanti valstybė narė aiškinamuosiuose raštuose pateikė konkrečių nuostatų analizę, kuri palengvino diskusijas ir padėjo užtikrinti pažangą sprendžiant likusius neišspręstus klausimus.
12. Viena iš aptartų temų – kaip pasiekti bendrą tikslą, kad ES pramonės sektoriai kintančiame pasauliniame kontekste išliktų konkurencingi, ir koks vaidmuo tokiu atveju galėtų tekti energijos mokesčiams. Komisija energijos mokesčių aspektus aptarė šiuose komunikatuose: „Švarios pramonės kursas. Bendros konkurencingumo ir priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo veiksmų gairės“¹⁰, „Įperkamos energijos veiksmų planas. Mūsų energetikos sąjungos tikros vertės atskleidimas siekiant užtikrinti įperkamą, efektyviai naudojamą ir švarią energiją visiems europiečiams“¹¹, „ES konkurencingumo kelrodis“¹² ir „Europos plieno ir metalų veiksmų planas“¹³. Atsižvelgdama į šiuos komunikatus, pirmininkaujanti valstybė narė mano, kad tokiems intensyviai energiją vartojantiems sektoriams kaip mineraloginiai ir metalurginiai procesai reikia daugiau paramos. Todėl, pirmininkaujančios valstybės narės manymu, leisti valstybėms narėms toliau teikti paramą neįtraukimo į direktyvos taikymo sritį forma yra pateisinama.

⁹ Dok. 9008/25.

¹⁰ Dok. 6515/25.

¹¹ Dok. 6601/25.

¹² Dok. 5785/25.

¹³ Dok. 7288/25.

13. Naujas EMD pasiūlymu nustatomas aspektas yra nuostata dėl automatinio minimalių apmokestinimo lygių indeksavimo. Indeksavimu siekiama užtikrinti, kad EMD ekonominis poveikis laikui bėgant nemažėtų. Pirmininkaujanti valstybė narė palengvino diskusijas dėl indeksavimo tvarkos, visų pirma dėl laiko terminų ir indeksavimo ribų.
14. Buvo paaiškintos „vienos paskirties naudojimo“ ir „skirtingo vienos paskirties naudojimo“ sąvokos. Kadangi kilo abejonių dėl šių terminų aiškinimo ir aprėpties, pirmininkaujanti valstybė narė pradėjo diskusiją, kuria siekta paaiškinti jų reikšmę. Energinių produktų ir elektros energijos naudojimui tam tikruose ekonomikos sektoriuose, kuriuose naudojami energiniai produktai arba elektros energija, gali reikėti papildomos paramos. Todėl valstybės narės gali tokiam konkrečiam naudojimui taikyti specialius sumažintus apmokestinimo lygius (visiškai atleisti nuo akcizų arba taikyti sumažintus mokesčių tarifus). Tokie atvejai kompromisiniame tekste nurodyti kaip „skirtingas vienos paskirties naudojimas“. Po šios diskusijos buvo teigiama, kad platesnė „vienos paskirties naudojimo“ sąvoka apima „skirtingo vienos paskirties naudojimo“ sąvoką. Kartu atrodė būtina išlaikyti „vienos paskirties naudojimo“ sąvoką, nes ji apima visus energinių produktų ir elektros energijos naudojimo atvejus, patenkančius į direktyvos taikymo sritį, t. y. tuos, kurie neatitinka dvejopo energinių produktų ir elektros energijos naudojimo apibrėžties. Terminas „vienos paskirties naudojimas“ kompromisiniame tekste buvo paliktas, bet po pirmininkaujančios valstybės narės pradėtų diskusijų buvo padaryta pažanga paaiškinant šią sąvoką, kad ekonominės veiklos vykdytojai, mokesčių administratoriai ir piliečiai galėtų geriau suprasti ir interpretuoti būsimos direktyvos tekstą.

15. Delegacijos iškėlė klausimą dėl nedidelių įrenginių, vartojančių savo reikmėms pasigaminą elektros energiją iš neatsinaujinančiųjų išteklių, kurie jau buvo apmokestinti. Pagal šiuo metu taikomą EMD valstybėms narėms leidžiama neapmokestinti elektros energijos, kurią savo reikmėms gamina smulkūs gamintojai, su sąlyga, kad apmokestinama elektros energijai gaminti naudojami energiniai produktai. EMD pasiūlyme išlaikytas bendras smulkiems naudotojams taikomos tvarkos tikslas; tačiau nustatyta riba, kad būtų galima apibrėžti, kas yra nedidelis įrenginys. Tikslas buvo nustatytas siekiant taikyti elektros energijos gamybai iš atsinaujinančiųjų išteklių ir atsižvelgti į tai, kad mokesčio lengvata, kuria naudojasi dideli įrenginiai, gali būti neproporcinga. Tačiau dėl to sumažėjo galimybių atleisti nuo mokesčio nedidelius įrenginius, kurie vartoja savo reikmėms pasigaminą elektros energiją iš neatsinaujinančiųjų išteklių, kurie jau buvo apmokestinti. Dėl tos priežasties pirmininkaujanti valstybė narė pakeitė atitinkamas kompromisinio teksto nuostatas. Todėl valstybės narės galės:
- a) atleisti nuo mokesčių elektros energijos gamybą savo reikmėms, kai elektros energijai gaminti naudojami energiniai produktai nėra apmokestinami energiniai produktai (vėjas, saulė, atliekos ir kt.). Šiuo atveju siekiama išvengti bereikalingos su pagaminama energija susijusios naštos neprofesionaliesiems arba labai mažiems gamintojams ir skatinti plėtoti tokius įrenginius;
 - b) neapmokestinti elektros energijos, pagamintos iš energinių produktų, kurie jau buvo apmokestinti pagal šią direktyvą. Tai taikoma tais atvejais, kai pramonės procesams naudojamą elektros energiją gamintojas pasigamina savo reikmėms, pavyzdžiui, iš gamtinių dujų.
16. Išnagrinėjusi kelių delegacijų prašymus, pirmininkaujanti valstybė narė nusprendė į direktyvos taikymo sritį neįtraukti jokių šildymui naudojamų atliekų. Dėl papildomos dėl akcizo susidarančios naštos galėtų padidėti atliekas surenkančių ir šalinančių įmonių teikiamų paslaugų kaina. Todėl galėtų padaugėti atvejų, kai pavieniai subjektai patys degina atliekas, o tai, neturint tinkamos infrastruktūros, gali lemti didesnę atmosferos taršą žalingomis dujomis arba anglies dioksido nutekėjimą dėl didesnio atliekų eksporto už ES ribų. Todėl, pirmininkaujančios valstybės narės manymu, pagrįsta ir toliau neįtraukti atliekų į EMD projekto taikymo sritį.

17. Keli pakeitimai kompromisiniame tekste buvo padaryti siekiant užtikrinti teisinį tikrumą ir suderinti būsimą EMD su kitais atitinkamais teisės aktais. Visų pirma būsimų Direktyvos (ES) 2018/2001 (Atsinaujinančiųjų išteklių energijos direktyva, AIED II) IX priedo pakeitimų atveju Komisija įgaliojama priimti deleguotuosius aktus, kuriais iš dalies keičiamas būsimos EMD III priedas, kad jis būtų suderintas su peržiūrėta AIED II redakcija. Taip pat buvo padaryti reikiami pažangiųjų biodegalų, skystųjų bioproduktų ir biodujų gamybai skirtų pradinių medžiagų sąrašo pakeitimai (EMD kompromisinio teksto III priedas).
18. Be to, siekiant suderinti grynojo šilumingumo perskaičiavimo lentelę (EMD kompromisinio teksto II priedas) su Kombinuotąja nomenklatūra (KN), pirmininkaujanti valstybė narė atnaujino „produkto pavadinimo“ skiltyje esančius apibūdinimus, taip pat kai kuriuos KN kodus.
19. Ankstesnėje kompromisinio teksto redakcijoje buvo nurodyta, kad Taryba gali priimti įgyvendinimo aktus, kad pakeistų bet kurio energetinio produkto kategoriją, jei ji neatitinka to produkto aplinkosauginio veiksmingumo. Tačiau diskusijų metu buvo pabrėžta, kad pagal SESV pagrindinis aktas paprastai negali būti iš dalies keičiamas įgyvendinimo aktu. Energetinio produkto kategorijos pakeitimas galėtų būti laikomas esminiu EMD pasiūlymo elementu. Buvo išsiaiškinta, kad teisiškai perspektyvi galimybė būtų pakeisti įgaliojimą priimti įgyvendinimo aktus peržiūros nuostata, ir pirmininkaujanti valstybė narė atitinkamai patikslino kompromisinį tekstą.
20. Konstatuojamosios dalys buvo papildomai patikslintos siekiant nuoseklumo su rezoliucine EMD pasiūlymo dalimi.
21. Delegacijos pakartojo savo gerai žinomas pozicijas kai kuriais kitais klausimais. Tačiau pirmininkaujanti valstybė narė neatnaujino diskusijų šiais klausimais, nes mano, kad jie buvo išsamiai aptarti ankstesniais metais, o tekstas atspindi trapų kompromisą.

IV. GALIMI TOLESNI VEIKSMAI

22. Pirmininkaujančios valstybės narės nuomone, derybų dabartinė padėtis atspindi trapią skirtingų delegacijų nuomonių pusiausvyrą, taip pat atsižvelgiant į konkurencingumo aspektą, kurį delegacijos pastaruoju metu akcentavo. Nuo derybų pradžios visi su EMD pasiūlymu susiję klausimai buvo išsamiai aptarti, o delegacijų pozicijos iš esmės yra gerai žinomos, nors kai kurios iš jų keitėsi.
23. Tačiau reikės tęsti darbą siekiant suderinti delegacijų pozicijas. Pirmininkaujanti valstybė narė taip pat pripažįsta, kad reikia atlikti tam tikrų kompromisinių tekstų techninių patikslinimų ir jo teisinę peržiūrą. Pirmininkaujanti valstybė narė pažymi, kad delegacijos yra pasiryžusios tęsti darbą remdamosi iki šiol padaryta pažanga.

V. IŠVADA

24. Todėl pirmininkaujanti Lenkija prašo Tarybos susipažinti su šia ataskaita, kad derybos būtų tęsiamos remiantis iki šiol padaryta pažanga.
-